

Pääkirjoitus

Kellu, kellu!

Tahot, jotka pakottivat devalvoimaan markan vuosia sitten ja pakottivat sen kellumaan tänä syksynä, vaativat rahapolitiikan keventämistä korkojen alentamiseksi ja valuuttakurssin kiinnittämistä. Samalla vaaditaan, että politiikka turvaa pidemmällä ajalla talouden vakaan kehityksen. Nämä kolme vaatimusta ovat rahapolitiikan osalta keskenään ristiriitaiset. Ainoa tapa lieventää aikanaan kiihtyvää inflaatiota on antaa markan reervalvoitua, kun talous alkaa elpyä. Jos rahamarkkinoita kevennetään voimakkaasti nyt, kukaan ei usko, että tulevaisuudessa oltaisiin tiukkoja. Tiukkuus ei ole edes mahdollista, jos kurssi ei kellu.

Nyt pitäisi olla selvää, että uskottavuus ei ole pelkästään kiinteän kurssin ongelma. Tämän unohtavat ne, jotka vaativat kellunnan hyödyntämistä niin, että rahapolitiikkaa kevennettäisiin huomattavasti. Tämä päivä muistetaan huomennakin. Samalla pitäisi olla selvää, että yksittäisille valuuttakurssimuutoksille perustuvan politiikan aika on ohi. Joko kursseille ei muuteta tai niiden annetaan kellua.

Tätä kirjoittaessa näyttää siltä, että hallituksen uusi ohjelma on rauhoittanut niin sanotut markkinat. Näin ratkesi kiista siitä, ovatko korot olleet korkealla kireän rahan vai muiden talouspolitiikan ongelmien vuoksi.

Hallitus on yrittänyt osittain korostaa rakenteellisia säästöjä. Näin on hyvä. Työeläkkeiden alentaminen ei vain tunnu lainkaan nykyhetkellä, vaan vasta 30 vuoden kuluttua. Miten uudistus, joka alentaa suomalaiset eläkkeet alle eurooppalaisen tason, on mahdollinen ilman, että ensin edes suunnitellaan vaihtoehtoista eläkkeiden rahoitusta eli rahastointiin pohjautuvaa järjestelmää. Rahastoinnilla voitaisiin estää eläketason voimakas aleneminen. Lisäksi voitaisiin varmistaa, että Suomen rahoitus-

markkinoille syntyisi tarpeeksi kilpailua, vaikka pankkeja fuusioitaisiin. Nämä rahastot voitaisiin irrottaa nykyisestä takaisinlainausjärjestelmästä ja vakuutusyhtiökytkennöistä. Niiden hallinto tulisi järjestää niin, että rahoittajat eli ns. kansa edustajiansa välityksellä valvoisi niiden toimintaa. Käytännön valvonnassa voitaisiin käyttää sekä Pankkitarkastusvirastoa että ulkomaisia arvioijia. Tie on auki uudistukselle nyt, kun valtiovalta ainakin toistaiseksi esti eläkerahojen tuhlamisen rahoituslaitosten palvelkojen maksuun.

Eläkepäätös on kauaskantoinen päätös, joka vie suomalaisia ulkomaille. Samoin vaikuttaa koulutusmenojen ja sosiaaliturvan supistaminen. Nämä menot ovat investointeja inhimilliseen pääomaan, eivätkä vain kulutusmenoja, kuten VM:n kamreerit ajattelevat. Vapaat markkinavoimat eivät edes periaatteessa kykene tarjoamaan yhteiskunnan kannalta parasta mahdollista sosiaaliturvaa. Se on yhteiskunnan ylläpidettävä järjestelmä. Miksi se pitäisi romuttaa sen tähden, että pankeille annetaan sosiaalilupaa parin vuoden ajan?

Suomeen on yritetty devalvaatioiden avulla houkutella ulkomaisia suoria sijoituksia. Mutta mitä tehdään, jos väki muuttaa samalla ulkomaille? Ehkä Suomen päävientituote pian onkin koulutettu työvoima kuten Irlannissa. Irlannin kokemuksista voisimme kyllä ottaa muutenkin oppia: se tukee maahan tulevia suoria sijoituksia niin paljon, että x prosentin veronjälkeisen tuoton saavuttaminen vaatii alle x prosentin bruttotuoton. En ole kuullut, että tämä olisi lieventänyt maan talousongelmia. Pelkällä tuella ei luoda kuin kuplia.

Oma ehdotukseni työelämän rakenteelliseksi uudistukseksi, joka vähentäisi maastamuuttoa, on, että otetaan käyttöön siesta. Ehkä olemme

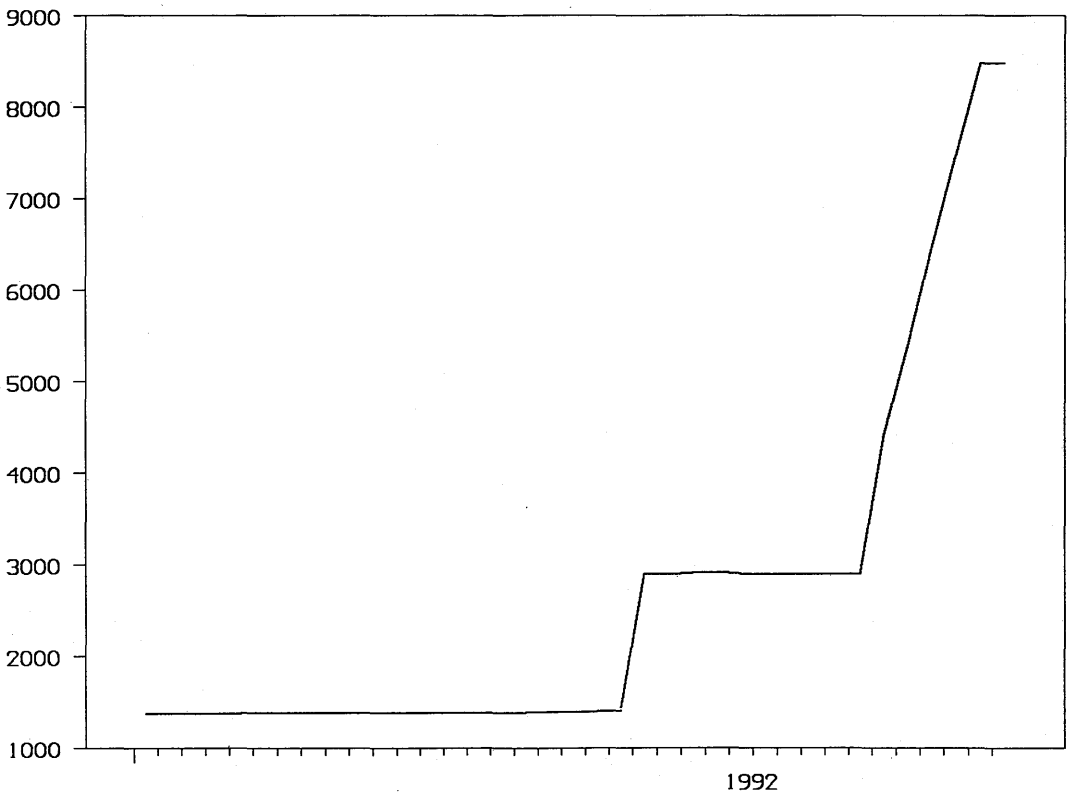
pian muutenkin samassa tilanteessa kuin Etelä-Euroopassa ja Latinalaisessa Amerikassa takavuosina, oheisessa kuvassa on esitetty, miten Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta ovat kehittyneet tänä vuonna. Kyseessä lienee pankkien tukipaketin rahoitus.

Suomessa on kokeiltu viime vuoden ajan keinotekoisia ratkaisuja. Totesihan Finpapin johtaja Tuomas Nysten Tekniikka ja Talous-lehdessä joku viikko sitten, että USA:n metsäteollisuus oli saanut dollarin devalvoitumi-

sen vuoksi keinotekoista etua. Nyt kun samantyyppistä virheellistä apua on työnnetty Suomen metsäteollisuudelle, olisi vihdoin syytä ottaa esiin uudet aseet. Eteenpäin Honkajoen viitoittamalla tiellä, nukkumalla laman yli! Koska hallitus ei kyennyt puuttumaan maataloudelle syydettyihin voimavaroihin kuin nimellisesti, meidän on syytä vaatia, että saamme edes pahoja edullisesti.

Pertti Haaparanta

Kuvio. Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta, milj. mk.



Suomen Pankki/Etlan tietokanta, taseviikot 1992:1-37